

בלבבי משבן אבנה

שו"ת - משיח - עמוד ג'

תורת הרמז

פרשת עקב

ובחינתה עניא דלית לה מגרמה כלום. ומי שזוכה למדה זו, כך צריך להרגיש, שאין לו מעצמו כלום. אלא כל השפעותיה מהמדות הקדושות, חג"ת. וז"ש 'למען הקים וכו' לאברהם וליצחק וגו', שהכל בא בזכות חג"ת, כנגד ג' אבות.

'ועתה ישראל מה ה"א שואל מעמך כי אם ליראה'. (י, יב) ואי במדרש, 'אין לו לקב"ה בעולמו אלא אוצר של יראת שמים'. הענין. עולמו מלשון העלם, ועיקר ההעלם במדת מלכות, ושם בחינת יראה.

במדרש שוחט טוב פרק כ"ז איתא, 'א"ל הקב"ה, בתחלה אתה אומר אחת שאלתי, שבתי בבית ה', ואח"כ חזרת ואמרת לחזות וכו', אמר לפניו רבש"ע וכו' בתחלה לא באת עלי אלא באחת, ועתה ישראל וכו', ואח"כ פתחת עלינו במצות הרבה'. הענין. מלכות סוד פתח, ואח"כ כשנכנס כבר, יש את ז"א, בחי' תפארת שורש כל התורה. וכן דוד, בתחלה בקש שבתי וכו' סוד בית, בחי' מלכות והבן, וז"ש ועתה, סוד מלכות. כמ"ש בפרדס רמונים.

'פרי בטנך'. (י, י) בטן גימ' ס"א, ר"ת של אין סוף. הענין. בחינת פרי בטנך הוא בבחינת מעין אין סוף, שע"י כח ההולדה יש המשך, ומצד הטבע אין סוף לכח ההולדה.

'ועשתרת צאנך'. (י, י) וברש"י, 'שמעשרות את בעליהן'. הענין. צאן אותיות צ"א, בחינת שלום בין שם הויה ז"א, ואדנות מלכות, נ' בחינת בינה. ולכך כיון שיש יחוד, ממילא נשפע שפע עשירות.

'בתים טובים'. (י, ח) ענין בית טוב. בית, מלכות. טוב, יסוד. שפע הטוב נמשך מאור היחוד.

'המאכילך מן וכו' למען ענתך ולמען נסתך'. (ט, ט) מן גימ' מלך. בחינת מלכות. זהו למען ענתך, בחינת עני-מלכות. ואח"כ מעלה בחינת מלכות לבינה. וז"ש ולמען נסתך, נס בחינת בינה.

'ברוך תהיה מכל העמים לא יהיה בך עקר'. (י, י) הענין שדוקא בדבר זה יהיה ברוך מכל העמים. דבחינת עקר היא בחינת פירוד והפסק. והיא בחינת האומות, בחינת פירוד. משא"כ ישראל בחינת אחדות. ועוד באברהם נאמר 'למען אשר יצוה את בניו ואת בני ביתו אחריו'. וכיון שיש המשך ברוחניות, ממילא נשתלשל גם המשך בגשמיות. משא"כ באומות שאין המשך מדור לדור, גם בגשמיות שייך פירוד.

'אבד תאבדון אל כל המקומות'. (י, י) ע"ז היא בחינת תפיסת מציאות נפרדת. ולכך נאמר אבד גימ' ז', שהיא בחינת גשמי. וזה ענין ע"ז, ענין גשמי שיש לו זמן ומקום. ולכך נאמר 'את כל המקומות'. אבד תאבדון גימ' ע"ת, לשון זמן. שזה יש לאבד.

'לא יהיה בך עקר ועקרה'. (י, י) ענין עקר, אותיות קרע. שנפסק ההמשך של הדורות. והוא מלשון עיקר. שכיון שאין לו המשך, תופס עצמו כעצם המציאות כעיקר. אותיות אחרי, שפר. פרש. לשון הבדלות והפסקה. וכן פשרה שהוא בהפך, שכל אחד מבטל מעצמו את ה"אני". וזה ענין שאמרו ביבמות, 'מפני מה היו אבותינו עקרים, שהקב"ה מתאוה לתפילתן של צדיקים'. שהאבות הם ראשית השלשלת, ולכך בעי תפלה, שהיא ענין דבקות וקשור, שע"ז יזכו שיהיה להם המשך.

'והיה עקב'. (י, י) וברש"י, 'מצות שאדם דש בעקביו'. הענין. איתא בגמ' ב"ב 'שני עקביו של אדה"ר כשני גלגלי חמה'. הענין שדייקו לומר כגלגלי חמה, ולא כחמה סתם. הענין. שבאמת אין מצות קלות בתורה. והטעם, כיון שכל מצוה היא חלק מגילוי יחודו ית', וכל שאינו מקיימה, עדיין חסר בגילוי. והיא בחינת עגול, שצריך לחבר הראש לסוף. ואם אינו מקיים בחינת הסוף, אינו מחובר להתחלה. וז"ש שגם עקביו של אדה"ר זרחו כשמש, שהבין בחינת גלגל החמה. שהכל סוד גלגל כנ"ל.

'ולא תביא תועבה אל ביתך'. (י, י) שורש תעב, אותיות בעת. לשון נבעת נבהל. הנבהל שב לאחוריו. ובתרגום על תועבה 'מרחיק'. ושניהם ענין שוה של רחוק. ועוד יש לרמז, תע"ב באתב"ש אזש, גימ' שח. רח"ק בגימ' ש"ח.

'ברוך תהיה מכל העמים, לא יהיה בך עקר'. (י, י) הענין. כל ברכה לשון המשך, לשון מברך באילן, ממשך. ולכך הברכה שלא יהיה עקר, שאז יש המשך. וענין שבה נתיחדו ישראל. דישאל יש בהם בחינת כנסת ישראל, בחינת יחוד. משא"כ בעכו"ם. ולכך בישראל יש המשך לשורש, דהכל בחינת אחד. וזהו לשון עקר מלשון לעקור, שעוקרים דבר משורשו. וזו בחינת עקר, שע"ז שאין לו המשך נעקר מן השורש. ואולי זה הטעם שתחילת כנס"י, כלומר אברהם היה ענין עקרות דע"ז יש נתוק מן העבר, וכאן התחלה חדשה.

וזה הענין שנאמר 'והיה עקב וכו'. שמקיים מצות שאדם דש בעקביו, וע"ז זוכה 'והרכב וברך פרי בטנך וכו', כל בחינת עקב, היא סוף של עולם, וראש והמשך לעולם שאחריו. ואם שומר זה, ממילא זוכה להמשך. והבן. ולכך אמר 'ושמר ה' לך וכו' אשר נשבע לאבותיך, לאבותיך דיקא, שע"ז יש המשך לאבות.

'ויענך וירעבך ויאכלך את המן וכו', על כל מוצא פי ה'. (ט, ט) הענין. מן גימ' צ, וענין פי ה', פי בגי' צ'. בחי' מלכות פה. ובמלכות שם בחינת אמונה כנודע, וזהו ויענך וכו' שע"י המן ידעו כולם להאמין שעיקר החיות הוא ע"י פה ה', בחינת מלכות.

'לא בצדקתך ובישר לבבך'. (ט, ט) הענין. א"י היא בסוד מלכות,

בלבבי • עיקר העבודת האדם

הדברים נכתבים באופן כללי מאוד מאוד מאוד

אלול

אני לדודי - דוד וכלה.

סליחות

לבני אשכנז - כאב על עשיה נגד רצונו ובקשת סליחה על העבר שפגם.

ראש השנה

קרבת ה' - נכנס לפניו לדין.

עשרת ימי תשובה

תיקון העבר, תשובה, וקבלה לעתיד.

יום הכיפורים

ניקיון, זכות - בלי מחיצה בינו לקב"ה.

בין יוה"כ לסוכות

קשר זך שנולד מתוך יוה"כ, וממשיך לאורך השנה.

סוכות

חיים בעולם החומר בצלו של הקב"ה.

הושענא רבה

חיבור כל התהליך הנ"ל לאחד.

שמיני עצרת-שמחת תורה

שמחה בכל הנ"ל

[ארכיון שו"ת מס. 8876]

שאלות ותשובות

משיח

קו טלפון שמביאים מסרים על הגאולה

ברצוני לשאול על קו טלפון שמביאים גם מסרים מצדיקים נסתרים על דברים שיקרו בזמן הקרוב, ובכך הם אומרים שהם מחזקים את הציפייה לביאת המשיח, והרבה פעמים לא קורה בסוף מה שאמרו. השאלה מה דעת הרב על זה, אם טוב לשמוע את הקו שמגביר את הציפייה לישועה, או שיצא שכרו בהפסדו. וכן איך אפשר להתחזק בציפייה לישועה גם אחרי שכביכול הקורונה נגמרה.

תשובה:

כל דבר שאין לו מקור מוסמך אינו כדאי לעסוק בו. כדאי יותר לעסוק בדברי רבותינו שאמרו כן במפורש ובדאי שאמרו כן.

ככלל, העיקר האמונה הפשוטה יקרה מן הכל, ובה אין שום נפק"מ מה קורה עכשיו בעולם. והיא העיקר לבנות עליה את חיי האדם. מאורעות התקופה, הם כלי להתעורר (ולבר דעת, זהו ביאור במהות התהליך) ולתקן ולהכין עצמו, אולם לעולם נשאר העיקר אמונה פשוטה. (ארכיון שו"ת בלבבי)

שאלות ביחס למשיח

- האם זה נכון שמשיח עומד להיכנס לכלא בפעם השלישית?
- כיצד אנו או אני יכולים להמתיק את משיח מכניסה לכלא וכדי שיותר אנשים יזכו לגאולה?
- כיצד ניתן לברר מיהו המשיח, כי צדיק מסוים אמר שכל אחד יכול לגלות מיהו משיח בכוחות עצמו או שאולי לא הבנתי אותו נכון?
- האם ארמילוס הוא אדם פיזי, או רק משהו רוחני? אם הוא אדם פיזי, ידוע מי הוא? האם הוא איזה מנהיג גדול? האם הוא יודע שהוא ארמילוס? האם הוא יכול לעשות תשובה ואולי לא להיהרס?
- האם הייתה לאפשרות של היטלר ימ"ש בחירה חופשית, את היכולת לעשות תשובה? האם הייתה להמן ימ"ש בחירה חופשית?

תשובה:

- א-ב-ג. כדאי לעסוק בעבודת ה' פנימית נקייה, ולהסיח דעת מכל הבלבולים. לעסוק בעבודה שורשית נקייה, לברר מה חלקכם הפרטי, ועליו להתמקד. וכן לזכות את הרבים.
- ד. כח רוחני שיתכן שיתלבש באדם זה או אחר. אינו יכול לעשות תשובה שלמה כי מהותו רע.
- ה. יש לו בחירה חלקית, ובזה יש תשובה, אולם הוא מעמלק ואינו תשובה שלמה, וכן בהמן.

ביאת משיח

חשבתי, על פי מה שכתוב שיהיה שבעים שנה גלות אצל הערב רב, ואח"כ שנתיים לידת משיח. שיש שעשו חשבון שהשבעים שנה התחילו בשנת תש"ח בקום המדינה, או תש"ט כשהממשלה עברה ממשלה זמנית לממשלה קבועה, ועל פי זה עשו חישוב שהשנה נגמר השבעים ושתים שנה.

אבל יתכן שהחשבון מתחיל באמת משנת תש"י (אולי בגלל ששנתיים ראשונות זה רק ביסוס הממשלה ולא נחשב), והראיה שרק לפני שנה בתחילה הקורונה התחיל איזה תהליך שניתן להגדיר אותו כלידת משיח, ואם כן ולפי מה שכתוב בזוהר שלידת משיח ימשך שנתיים, יתכן שיהיה עכשיו עוד שנה של לידת משיח (אולי באופן אחר, אולי עם צירי לידה יותר חזקים) ומשיח יבוא בניסן שנה הבאה תשפ"ב (ובתוך הזמן מתי שיתרצו הצדדים) גם לפי הרש"ש שנה הבאה זה בינה, שמשם הגאולה. (שבעשור היסוד, שבמאה הוד, שבאלף יסוד) בב"א.

תשובה:

אנו מצפים לביאתו היום!

(ארכיון שו"ת בלבבי)

תורה דעתיקא סתימאה

- ראיתי את הענין של "תורה דעתיקא סתימאה" שהוא הדרגה של תורה שיתגלה ע"י משיח, שהוא הסודות התורה בחי' כתר דכתר, בחי' תורה בלי לבוש (מתוך דברי ר' צדוק הכהן מלובלין). האם שייך להשיג גם עכשיו לטעום מדרגה הזו של תורה, או שזה רק לעת"ל?
- אם כן שייך להשיגו קצת אפי' עכשיו, האם יש תנאים הנצרכים לכך?
- והאם זה יגלה לעת"ל ע"י משיח בן דוד או ע"י משה?

תשובה:

- כן, עכשיו.
- דבקות במדרגת עתיק. מתבאר בכל פעם בערכים ערך עתיק בחינות דעתיק.
- ג. משיח בן דוד שורש לגילוי הזה. משיח בן יוסף אריך, משיח בן דוד עתיק. ומשה מחברם ומצרפם. (ארכיון שו"ת בלבבי)

שולחן ערוך

עם ביאור בלבני משכן אבנה

סימן י' - סעיף ב'

יש לה ארבע, וחתך אחד באלכסון ועשאו שנים, הרי נעשית בעלת חמש וחייבת.

בירור הלכה - סעיף ב'

והנה באמת אפשר לדון טלית זו כבעלת שלוש, או ארבע וחמש, ונבאר כל אחד מאלו.

בעלת שלוש. שכיוון שחתך הכנף הרביעי ביטל הכנף, וכמ"ש רש"י (מנחות, לו, ע"ב) וז"ל, דבצריה לגלימא - שחתך אחד מן הקרנות חתיכה, כגון פגימה דנראין כשני קרנים, עכ"ל (עיין שטמ"ק ורש"ש שם, ועיין ביאור הלכה על אתר). והנה כאשר עשה פגימה, יש ס"ד שאינו קרן ולא שני קרנות, אלא קרן פגום שאינו קרן (ועיין לבושי שרד על אתר, שבחתך ב' כנפות ס"ד שהיה כעגולה, וכן בכנף אחד קרוב לומר כך ג"כ), וא"כ נעשה בן ג' כנפות. וכן ללשון השני ברש"י (עיין שטמ"ק שם) שחתכה באלכסון, וכלשון השו"ע וחתך אחד באלכסון, יש ס"ד לומר שאלכסון אינו צורת קרן גמורה, ולכך נשאר בטלית רק ג' קרנות בלבד. ועיין סעיף י"ב, שצריך שיהא ב' כנפות של לפנים ואחור מכוונים זה נגד זה, ולפ"ז הכא צריך שיהא פטור, ובפרט אם נעשה באלכסון. ויבוא להלן אי"ה שם.

בעלת ארבע. כיון שחתך חיתוך שאינו גמור (עיין פמ"ג, משב"ז, ס"ק ג) א"כ ס"ד שישאר הקרן כמו שהיה מתחלה, ולא נעקר שם כנף עליו, וא"כ נשאר כבתחלה בת ארבע כנפות. ולכך לא אמרו בגמרא 'חייבת', אלא אמרו בעלת חמש, והיינו שבאו לאפוקי מס"ד שנשאר ארבע ולכך חייב, וקמ"ל שנעשית בת חמש וחייבת, ודו"ק.

בעלת חמש. והיינו או שחתכה כמו פגימה ונעשית כשני קרנים כמ"ש רש"י, או שחתכה באלכסון ונעשית ה' כנפות, כנ"ל.

והנה, בגדר חמש, מצינו שינוי לשון בדבר. דהנה הטור כתב וז"ל, "לא נפטרה" בזה, עכ"ל. וביאר בהגהות מימוני,

שחתך בשביל לפוטרה, לכך אמרו (מנחות, לו, ע"ב) לא עבד ולא כלום (אולם לדעת היראים עשה כן על מנת שיהיה חייב. וז"ל, האי מאן דבצריה לגלימיה, פירוש שעשה טליתו כן להטיל בה ציצית, לא עבד ולא כלום, ופטורה היא, עכ"ל) עיין הגהות מימוני (ציצית, פ"ג, ה"ב). אולם השו"ע כתב "חייבת", והוא כלשון רש"י במנחות שם (ד"ה שוויה טלית בעלת ה'). אולם בלבוש על אתר, וכן נמשך אחריו בשו"ע הרב על אתר, כתבו "שלא נעקרה מחיובה".

והנה כבר נתבאר לעיל הנידון אם שורש חיוב ציצית הוא על הטלית, או על הכנפות. ולפ"ז אם זה על הטלית, לא נעקר החיוב, אולם אם זה על הכנפות, יש כאן עקירה בכנף הרביעי שהיה חייב, ועכשיו על ידי מעשיו נעקר כנף זה ונעשה שנים. ותלוי הדבר באופן חיתוכו, אם נעשה ע"י פגימה, יתכן שמקום החיוב בכנף הוא אותו מקום, ותלוי אם הכנף הישן הוא הרחוק ביותר כדלעיל. ולא נעקר חיובו שמתחלה. אולם אם עשאה אכלסון, הכנף שהיה תחלה אזל ליה ואינו, ועתה יש כאן ב' כנפות חדשים, ונמצא שחיוב ראשון פקע, ועתה נעשה חיוב חדש.

ולפ"ז יש לדון כגון שתחלה נתן ג' ציציות ואח"כ חתך, לצד שנפקע חיוב הקודם ונעשה חיוב חדש, אם הוה תעשה ולא מן העשוי, בשעת החיתוך אפשר שנפקע החיוב כאשר התחיל לחתוך ולא סיים עדיין, ונפקע מכנף קודם ועדיין לא נחשב כנף רק לבסוף, ויש לעיין היטב, שתלוי לכאורה גם באופן חיתוכו, והבן. ולהלן בסימן זה יבואר אי"ה סוגיית תעשה ולא מן העשוי באופן אחר.

הלכה פסוקה - סעיף ב'

לכתחילה יעשה טלית בת ד' כנפות, ולא יותר.

פירוש על דרך הסוד - סעיף ב'

כבר נתבאר שורש ד' כנפות, צאצא אותיות הוי"ה (ועיין גר"א ריש שה"ש שביאר הקבלות רבות של ארבע). ואיתא במדרש תלפיות (והובא בכף החיים פלאגי, סימן יד) וז"ל, השם הוי"ה הרמוז בכל צינית, דשמונה חוטים שזרין הם ט"ו, וחמשה קשרים כפולים, הרי עשרה, עולה כ"ו כמספר של הוי"ה, עכ"ל. ועיין עמק המלך (שער יד, פרק קלד) וז"ל, פרשת צינית, יש בה ע"צ תיבות, עם ה' חלקים אמת, הוא שם הוי"ה דעיינין, עכ"ל, עיי"ש. והם כנגד נה"י דדוכרא. עיין שער הכוונות (דרושי הלילה, דרוש ט).

ועשו להם צינית, ונתנו על צינית, וראיתם אותם, והיה לכם לצינית, גדילים תעשה לך. ועיין רמז"ס (ספר המצות, השורש התשיעי).

ואמרו (תיקונים, תיקון יא) אינון חמשה קשרין, לקבל שמע ישראל ה' (ה' תיבות), דאינון לקבל חמש נימין דכנור דדוד דהוה מגנן מאליו, י"ג חליין כחושצן אחד וכו', עיי"ש. ועיין ליקוטי מוהר"ן (תורה ח').

וכתב במשנת חסידים (מסכת ציצית, פ"ד) וז"ל, ונריך שיעשה בכל צינית חמשה קשרים כפולים, מספר האותיות צמילוי שם צ"ן, שהם סוד ה' חסידים הנמשכים מיסוד ז"א הנקרא קשר שצו נקוד שור"ק (קשר - שורק, שורש אחד), עכ"ל.

וכבר נתבאר לעיל שמלות צינית, היא צנחנית כנפות הארץ, סוד מלכות, וצביקר זהו צסוד התכלת, תכלית, מלכות, צסוד אצא יסד צרתא, ששורש התכלת צמוחין של צינה דאצא, שנעשו חכמה דאמא, כמו שהוזכר לעיל משער הכוונות. והיא צחנית ה' אחרונה שצשם הוי"ה.

וכתב במאמר פתיל תכלת (פ"ז) וז"ל, דדוקא האידנא דליכא תכלת ואין מדקדקין צחוליות, הוא שנתחדש לעשות חמשה קשרים, לרמוז ששקולה מלות צינית ככל התורה, וכו', עיי"ש מקור לדבריו. והיינו שכאשר יש תכלת, יש הארת ה' כנ"ל, וכאשר נחקר התכלת נחקר הארת ה', ולכך עושים ה' קשרים, ודו"ק.

והנה בטלית צעלת חמש כנפות, נחלקו האם חייבת אם לאו. והשורש כי יש רק ד' אותיות הוי"ה ותו לא, ולכך חמש פטור. ואולם מאידך, יש קולו של יו"ד, ולכך יש שורש לחייב של חמש כנפות, אלא שכיוון שאין כאן אות גמורה, ס"ל לרבנן שאינו חייב להטיל צחמישית צינית, אלא צארבעה. ועיין ארצות החיים על אחר צארוכה.

ועיקר גילוי צפועל של חמש, נגלה צקשרים, כמ"ש, צינית, גימט' ת"ר, ושמונה חוטים, ו"חמשה" קשרים, הרי תרי"ג (במד"ד, קרד). וכן אמרו (מנחות, מד, ע"א) אמר רב ששת, כל שאין לו צינית צצגדו, עובר צחמש עשה. ויש גורסין ה' לאוין. עיין צעל העיטור (ח"ב, הלכות תפילין בסופו). מהר"ם מרוטנבורג (ח"א, סימן רכ"ד). ועיין שכל טוב (בא, סימן טז). ועיין צאר שצע (סוטה, לח, ע"א, ד"ה אבל קשה). ועיין רש"י שם. ועיין לקמן סימן כ"ד, סעיף א', וצ"י שם, שמונה הם ה' המלות, והם,

בלבבי - זיכוי הרבים

דעת תבונות

סימול"ב

כך אנו לא קיימים כביכול. במדרגה השניה, אנו קיימים, אנו מקבלים אור ממנו יתברך שמו, אנו מקבלים גילוי [כל אור נקרא 'גילוי'] שהוא שלם בכל מיני שלמויות, אך כאן הארה וגילוי זה נקלט בנפש לא באופן שלם, אלא 'מרחוק'. רק שלרוב הארה זו הנפש בטלה לאור, "נְכַסְפָה וְגַם כְּלָתָה נְפִשֵׁי לְחַצְרוֹת ה'" (תהלים פד ג), 'כלות הנפש לאלוקים' כלשון חובות הלבבות (שער ח פרק ג), כלומר, יש כלות להארה זו, אך לא גילוי שלם.

המדרגה השלישית - השגת שלימות אחת משלימויות הבורא: המדרגה השלישית, זו המדרגה שבה עוסק כאן הרמח"ל בספר דעת תבונות, ועניינה הוא, השגה של שלימות הבורא. ונבאר.

כמו שהוזכר, ישנם שני חלקי שלמויות, שלימות של נברא, ושלימות של בורא. להשיג את השלימות של הנברא, זו תכלית עבודת האדם, 'האדם השלם בקדושתו יתברך שמו'. אך להשיג את שלימות הבורא יתברך שמו, כיצד יתכן שהאדם ישיג זאת?

בשני המדרגות הראשונות שהוזכרו, בין מצד המדרגה של 'אין עוד מלבדו כפשוטו', בין מצד המדרגה שאנו נמצאים במקום החלל, ואנו כוספים ומייחלים ובטלים לשלימות אורו ית', אנו לא 'משיגים' את אותה שלימות, אלא מאמינים בה ובטלים אליה. אך במדרגה השלישית, ישנה 'השגת' השלימות.

יש כאן הבדל עצום.

אך כמובן, כמו שהוזכר הדבר מעורר תמיהה עצומה, כיצד תיתכן 'השגת' שלימות הבורא? השגת שלימות של הנברא, מובנת, אך כאן מדובר על שלימות של הבורא יתברך שמו, איך יתכן להשיג שלימות של הבורא יתברך שמו?

כאן מגיע יסוד דברי הרמח"ל שנתבארו באות זו: ראשונה צריך שתדעי, שאע"פ שאמרנו שכבר רצה הארון ב"ה לתת השגה מיקר שלימותו אל נבראיו, הוא רוצה לגלות לנו את שלימותו שלו, אבל לא רק באופן של אמונה שהוא שלם, הן המדרגה של 'אין עוד מלבדו כפשוטו', והן המדרגה

ג' המדרגות של שלימות הבורא

ונסדר בקצרה את סדר המדרגות שבהם האדם יכול להיות שלם משלימותו יתברך שמו.

המדרגה הראשונה - גילוי שלימות הבורא המוחלטת: יש מדרגה בה האדם מגלה את השלימות של הבורא יתברך שמו, וזו המדרגה העליונה שבה לא עוסק הדעת תבונות בספרו, כאן, שזו האמונה היסודית של 'אין עוד מלבדו כפשוטו', אור אין סוף שממלא את הכל. הנפש החיים בשער ג' הרחיב בביאור מדרגה זו^א, ועוד מרבתינו.

מצד מדרגה זו, ישנו גילוי של השלמות המוחלטת של הבורא. אמנם, אין לנו 'השגה' במדרגה זו, אלא יש לנו 'אמונה' בה, וזהו הבדל עצום. אנו נבראים בעלי גבול, ואיננו יכול להשיג דבר שלם בכל מיני שלמויות, ולכן, זו 'אמונה' ב'אין עוד מלבדו כפשוטו'.

המדרגה השניה - ביטול האדם לשלימות הבורא: במדרגה השניה, אנו מקבלים הארה מן האור של 'אין עוד מלבדו', מן האור שסובב אותנו.

כלומר, במדרגה העליונה שהוזכרה, האמונה הפשוטה אין עוד מלבדו כפשוטו, זהו אור שממלא את הכל. אך במדרגה השניה, אנו הנבראים - חסרים, אנו נמצאים במקום של 'חלל' [כלשון רבותינו], מקום של חסר, אך מסביבותינו יש גילוי של האור השלם, אך האור לא מתגלה לנו באופן מוחלט, הוא לא מתגלה בתוכנו, אלא בבחינת 'מִרְחוֹק ה' נִרְאָה לִי' (ירמיהו לא ב).

מצד כך, אנו מקבלים 'הארה' משלימות אורו ית', אך היא אינה מתגלה לנו באופן השלם, ולכן זה אינו כפי המדרגה הראשונה שאנו לגמרי לא קיימים, אלא שרוב הארה זו יכולה ליצור התבטלות של האדם לאורו ית', אבל הוא קיים.

במדרגה הראשונה של אין עוד מלבדו כפשוטו, זהו למעלה מכל קיום הנבראים, זו אמונה שהיא למעלה מהכל, ומצד

^א ראה לשונו בפרק ב': "אין ענין מילוי הקדוש ברוך הוא את העולם כענין מילוי הנשמה את הגוף, שעם כל זה גם הגוף ישנו לעצמו חוצץ בפניה, רק שמתפשטת בפנימית כל פרטי חלקיו, ומקיימו, שהרי גם בצאת הנשמה מהגוף אין הגוף מתבטל על ידי זה ממציאות. אבל אדון כל ית"ש, הוא מלא את כל העולמות והנבראים, ואינם חוצצים חלילה נגדו ית' כלל באמת, ואין עוד מלבדו ית' ממש שום דבר כלל בכל העולמות, מהעליון שבעליונים עד התהום התחתון שבתהומות הארץ, עד שתוכל לומר שאין כאן שום נברא ועולם כלל רק הכל מלא עצמות אחדותו הפשוט ית"ש". וכן בפרק ג': "והוא ענין הכתוב (ירמיה כ"ג) הלא את השמים ואת הארץ אני מלא. ויותר מפורש במשנה תורה, וידעת היום וגו' כי ה' הוא האלהים-בשמים ממעל ועל הארץ מתחת אין עוד. וכן אתה הראת לדעת כי ה' הוא האלהים-אין עוד מלבדו, הוא ממש כמשמעו שאין עוד מלבדו יתברך כלל בשום בחינה ונקודה פרטית שבכל העולמות עליונים ותחתונים והבריית כולם, רק עצמות אחדותו הפשוט ית"ש לבד". עיי"ש באריכות.

וְנִמְצָא, שְׂכַל מַה שְׂיוֹכְלוּ לְהַשִּׁיגַת הַנְּבִרָאִים, לֹא יִהְיֶה אֶפְיָלוּ כְּטַפָּה מִן הַיָּם הַגָּדוֹל מִן הַשְּׁלִימוֹת שֶׁל הַבּוֹרָא ית"ש.

כאן נשאלת השאלה: אם הנבראים משיגים רק טיפה מן הים הגדול מן השלימות של הבורא ית"ש, הרי שהם לא משיגים 'שלימות', אלא 'טיפה'. אך הרמח"ל אמר שאין זה כך, אלא הם משיגים שלימות, ויש כאן הגדרה דקה, ונחזקתה.

הנבראים משיגים 'שלימות', אך זו שלימות 'אחת' מתוך כל מיני שלמויות. בלשון רבותינו זה נקרא: 'האוחז במקצת האחדות, אוחז בכלה', זו שלימות, אבל שלימות 'אחת', לא טיפה מן הים שאינה שלימה, אלא שלימות, אבל שלימות 'אחת'.

הגדרה זו נשמעת כמעט סותרת לחלוטין, אך כאן מונח כל עומק החיים.

לסיכום: יש אמונה של 'אין עוד מלבדו כפשוטו', יש ביטול לאור א"ס שמקיף את כל הבריאה כולה, ואנו כמהים ובטלים לאורו, ויש השגה בשלימות אחת מכל מיני שלמויות. ספר דעת תבונות, לא עוסק בשני השלבים הראשונים, בשלבים אלו עסקו רבותינו, במדרגה הראשונה האריך הנפש החיים בשער ג', ובמדרגה השנייה האריכו מאוד בתורת חב"ד.

ספר דעת תבונות עוסק ב'קו אחד דק', ב'קצה קטן ממנו רצה לגלות להם', זוהי השלימות שעליה מדובר בספר. וכפי שנתחדד, שלימות זו איננה אמונה בלבד, ואיננה התבטלות בלבד, אלא 'השגה'. כמובן שעל מנת להשיג את השלימות צריך אמונה, אם אין אמונה, אין לאחר מכן ההשגה, ההשגה באה על גבי אמונה, אבל זה לא נשאר במדרגת 'אמונה' אלא זה מגיע לידי השגה.

נקווה שכעת כולנו כמהים להבין מהי אותה שלימות אחת שאותה אנו כן יכולים להשיג, כפי שיתבאר בהמשך בעז"ה.

שאנו קיימים וכוספים לאותה שלימות, שזהו אופן של ביטול לשלימות והארה מאותה שלימות, ודאי הוא שלא היה הרצון בזה לתת להם השגה מכל שלימותו אשר אין לו סוף שיעור ותכלית כלל, אם הוא יתן לנו השגה מכל שלימותו, גם אנו נהיה אין סוף כביכול, אלא אדרבה, רק קצה קטן ממנו רצה לגלות להם, ובו יהיה כל תענוגם "בהשיגם אותו", כמו שביארנו.

הרמח"ל עדיין לא הסביר לנו מהי השלימות שבכוחנו להשיג, אך דבר אחד הוא כן לימדנו, שזהו השלב הראשון, שיש לנו השגה בשלימות, לא אמונה בשלימות, לא ביטול לשלימות, אלא השגה בשלימות. אך לא בכל מיני השלמויות שהוא יתברך שמו שלם בהם, אלא רק קצה קטן ממנו רצה לגלות להם.

בלשון רבותינו זה מוגדר בלשון משל (תחילת העץ חיים לאריז"ל): 'קו אחד דק'. זהו עומק ההגדרה של גילוי אחד של שלימות שנמצא בבריאה, רק קצה קטן ממנו רצה לגלות להם. עדיין לא נתבאר לנו מהו אותו גילוי של שלימות, כי הרי כל מיני שלמויות הוא לא גילה לנו, הוא גילה לנו רק שלימות אחת מתוך כל השלמויות כולם, ומהי אותה שלימות שהוא גילה לנו - יתבאר מיד להלן בס"ד.

וְזֶה דְבַר פְּשׁוּט וְנִרְצָה מְאֹד, מִן הַטְּעָם,
כִּי אֶפְשֵׁר לְעֵלּוֹל וְנִבְרָא אֲשֶׁר כְּמוֹנֵו
לְהַשִּׁיגַת כָּל שְׁלִימוֹת הַבּוֹרָא ית"ש. וְכַעֲזָנִי
שֶׁנֶּאֱמַר (איוב יא, ז): "הַחֲקֵר אֱלֹהֵי תִמְצָא,
אִם עֹד תִּכְלִית שְׂדֵי תִמְצָא."

זהו מה שנתבאר, שכביכול אם הבורא ית"ש יגלה לנו את כל מיני שלמויותיו, לא נהיה נברא, אלא נהיה עצמותו יתברך שמו כביכול.

דע את תורתך - חיבור לתורה

פרק י' - הכוונה והמכוון של עסק התורה

כוונה בעסק התורה

בו יומם וליילה, "הגיון לבי" - מחשבה. הממוצע בין המצוות והתורה, זהו כח הדיבור, "ושננתם". הממוצע הגמור בין תורה ומצוות היא תפילה.

ולענייננו דידן, אחד מן האופנים שמעשי המצווה מצטרפים אל התורה, וכן להיפוך שהתורה מצטרף למדרגת מצוות - זה על ידי מצוות צריכות כוונה. הרי כוונה שורשה במחשבה, ומחשבה אמיתית הגדרתה היא - תורה. בכל מצוה בעי כוונה, כי תכלית המצוה לגלות את התורה שבמצוה. הרי המצוות כתובות בתורה, והם חלק מחלקיה של תורה.

'תרי"ג מצוות נאמרו למשה בסיני עם כל כללותיה ופרטותיה ודקדוקיה, הרי שהמצוות הם לא מצוות לעצמם. יש מצוות לישראל, ויש שבע מצוות בני נח, ומלבד שבני נח נתמעטו מתרי"ג מצוות ויש להם רק שבע, בעומק זה מפני שאין לבני נח מצוות שהם תורה, אלא יש להם רק מצוות מדין מצוות. הם לא קיבלו תורה, וממילא השבע מצוות בני נח אינם מצוות בגדר תורה. לעומת כך, התרי"ג מצוות של בני ישראל הם מצוותיה של תורה.*

כל מצוה נמצאת בעולם המעשה, וכל תורה שורשה בעולם המחשבה. ההתקשרות של מצוה לתורה, וההתקשרות של תורה למצוה - זוהי הגדרת מצוות בעי כוונה, שהיא גילוי 'תורה' שבמצוות, הצירוף של מדרגת מצוות למדרגת תורה. ויש מחלוקת בגמרא אם מצוות בעי כוונה או לא, וביאור הדבר הוא כך - מצד המצוה שבדבר, המצוות לא בעי הכוונה, אבל מצד הצירוף של מדרגת מצוה לתורה, נאמר בה שמצוות בעי כוונה. זה יסוד ברור מאד.²

ידועה לשון הגמרא במסכת ברכות (ה), רבי יוחנן בכה בסוף ימי חייו על התורה שלא למד, ואמרו לו תלמידיו, "אחד המרבה ואחד הממעיט - ובלבד שיכוין לבו לשמים".

יש בחינה שזה נאמר על המעשים שהאדם עושה, אבל בגמרא הובא זאת גם ביחס להשגה בתורה. וא"כ, אחד המרבה בדברי התורה ואחד הממעיט בדברי תורה - ובלבד שיכוין לבו לשמים.

ננסה קצת להתבונן - מהו "יכוין לבו לשמים" בתורה? מהי הכוונה לשמים כשהאדם עוסק בתורה?

יש עוד לשון בגמרא: 'לכוין לבם לאביהם שבשמים'. ויש משנה בברכות שהחסידיים הראשונים היו שוהין שעה אחת קודם התפילה, ושעה אחת אחר התפילה, על מנת 'לכוון לבם לאביהם שבשמים'. וא"כ, יש מה שהאדם מכוין לבו 'לשמים', ויש את מה שהאדם מכוין לבו לאביהם שבשמים.

מהי כוונת הלב הזו שהאדם צריך לכוון לבו לשמים, באיזה כוונה עסקינן? ננסה קצת להבין.

מהו המושג שנקרא כוונה? בהגדרה חיצונית, כוונה הוא מה שהאדם חושב בליבו. דוגמא ברורה לכך - הדין של 'מצוות צריכות כוונה'. זה מה שהוא חושב בדעתו על מה שהוא עושה, ולשם מי הוא עושה. וצריך את שני החלקים, אם חושב רק מה שהוא עושה, ולא מכוין למי הוא, עושה, זה לא נקרא כוונה. זו ההבנה הפשוטה במושג כוונה.

אבל בעומק יותר. בפרקים הקודמים הוזכר שהמצוות ביסודם הם מעשה, אבל התורה ביסודה היא מחשבה, "והגית

כוונה - מכוון

לפי"ז מהי התפיסה שנקראת כוונה? כל כוונה הגדרתה, דברים מכוונים אלו כנגד אלו.

¹ והממוצע בין מצוות ישראל למצוות בני נח - זה השבע מצוות דרבנן, שאחד ממצוות הללו הוא נר חנוכה, ועל ידי מצוות דרבנן מאיר אור של 'שבע' מדין תורה ולא מדין מצוות.

² ואם האדם עושה מצוה שאינה במדרגת תורה אלא במדרגת מצוה, הוא מצרף את עצמו למדרגת עכו"ם. המצוות דאורייתא בעי כוונה, אבל מצוות דרבנן לא בעי כוונה (בדיעבד, כי לכתחילה בודאי בעי כוונה גם במצוות דרבנן). שורש ההבדל הוא, מצוות של עכו"ם לא בעי כוונה, כי השבע מצוות בני נח הם מעין מדרגת השבע של שבע מצוות דרבנן שאינם בעי כוונה. השבע מצוות דרבנן מושרשים בשבע מצוות של בני נח. כמו שמצוות של עכו"ם לא בעי כוונה, מחמת שאין שורשם בתורה (גם משום שרובם של מצוות שלהם הם לא תעשה) ומצד כך גם שבע מצוות דרבנן לא בעי כוונה.

וגם יש בחינה הפוכה שהשבע מצוות דרבנן הם למעלה ממצוות דאורייתא, בסוד חביבין דברי סופרים, ולכן השבע מצוות דרבנן הם למעלה מכוונה.

בדבר שעצמותו עומד להצטרף לזולתו וכאשר אני מעמיד שני דברים שהם ברי צירוף, זה נקרא כוונה, לכוון אלו כנגד אלו.

(הצירוף של שני דברים הם על גבי הכוונה, כי הצירוף היא לא הכוונה עצמה. הכוונה הוא זה מה שהם מכוונים אלא כנגד אלו - והצירוף חל על הכוונה, מכח הכוונה).

בכל דבר שבעי כוונה, יש שני דברים, ואני צריך לכוין אותם ולצרפם זה כנגד זה. כל סוגיא וסוגיא נמצאת לעצמה, ועלי לצרפם.

למשל, ערי מקלט היו ששה, שלש מכוונים כנגד שלש, אלו כנגד אלו. דוגמא נוספת, בית המקדש של מעלה מכוון כנגד בית המקדש של מטה. מכוון לשבטך, דורשים חז"ל, אל תקרי מכוון אלא מכוון.

לפי"ז ההגדרה של כוונה היא, שיש לי שני דברים, וכאשר כל אחד מהם פונה למקום אחר, זה נקרא בלשון רבותינו 'אחור באחור', זה לא מכוונים אלו כנגד אלו. אבל כאשר הם פונים זה לזה, 'פנים בפנים דיבר ה' עמכם', זה נקרא כוונה, שני דברים שמצטרפים אלו לאלו. אין 'כוונה' כשיש כח אחד לעצמו, רק

מצוות צריכות כוונה - שלושה אבחנות

המדרגה התחתונה של כוונת לבו בדברי רשות הוא, שהמעשה מצוות האדם עושה, יהיו תואמים לאיבריו, שהרמ"ח לאווין והשס"ה מצוות שהוא עושה יהיו תואמים לרמ"ח אברים ושס"ה גידין שלו. הוא מכוון את המצוות לפי ה'צורת אדם' שבו - זה בעומק נקרא כוונה במצוות.

יש את מדרגה התחתונה של כוונה, לכוון מדרגת מצוות למדרגת תורה, אבל המדרגה עליונה יותר של כוונה הוא לכוון בלבבו את המעשה לעושה. יש את מקור הצווי, יש את העושה, ויש את המעשה. כביכול יש את המצווה הגמור שזה הקב"ה, יש את גילוי הציווי שזה נקרא 'תורה', וזה האבחנה שהתורה מלשון הוראה, ויש את העושה שהוא הגברא שמקיים אותה - ויש את המעשה שנעשה. והמעשה צריך להיות מותאם ומכוון לגברא העושהו, וגם המעשה צריך להיות מכוון לתורה ששם מקור הציווי. זה האבחנה של מצוות בעי כוונה. המצווה צריכה להיות מכוונת למי שעושהו, ולהיות מכוונת למקור הציווי, כי כך הצטייר הדבר בתורה.

אלו הם הכוונות שמונחות ב'מצוות בעי כוונה'. המדרגה התחתונה היא, שהאדם ידע את מה שהוא עושה, וזה צירוף האדם לכח המעשה. וגם מצוות בעי כוונה מצד הסיבה שעושהו, שזה התורה, וזה הגילוי של צירוף התורה למצווה. ובפרטות יותר, המצוות צריכות להיות מכוונות ל'צורת אדם' של האדם העושהו, וגם המצוות צריכות להיות מכוונות לצורת התורה.

יש תורה, יש מצוות, ויש אדם. המצוות צריכות להיות מכוונות לאברי האדם, והמצוות צריכות להיות מכוונות לתורה. וכאשר שלשתם מכוונים אהדדי, המעשה והאדם והתורה, זה מצווה שהיא מכוונת בצורה השלימה. זה ההגדרה הכללית של מצוות בעי כוונה.

יש אופן אחד של צירוף על ידי מכוין לבו לשמים, זהו סוג אחד של כוונה, ויש סוג שני של כוונה שהיא מכוין לבו ל'אביו שבשמים'. עכשיו עוסקים בסוג הראשון של הכוונה.

מצוות בעי כוונה - למה אני צריך לכוון אותם? ובתורה שצריך לכוין לבו לשמים, מה אלו ואלו שצריכים להיות מכוונים? נסביר את הדברים לאט לאט.

כמו שחודד, כוונה המצוות הוא גילוי ה'תורה' שב'מצוות'. זה צירוף של מדרגת מצוות לתורה. וא"כ מצוות בעי כוונה עניינו, שאני צריך לצרף את עולם המעשה למדרגת תורה. זה לא רק שאני מכוין מה שאני עושה. אלא אם אני מכוין את מעשה המצווה כפי גדרי תורה, זה נקרא שורש הכוונה. כאשר האדם מקיים מצווה, הוא מקיים אותה כפי גדרי התורה. 'כללותיה ופרטותיה ודקדוקיה נאמרו למשה בסיני' - מה שאני מדקדק במצווה, אני מכוין את המעשה שלי לתורה. וזה הגדרת כוונה במצווה. המעשה שאני עושה הוא בבחינת 'מלמד שלא שינה' הנאמר באהרן - שלא שינה המצווה ממדרגת תורה, המעשה שאני עושה היא מכוונת למדרגת תורה. וזה ההגדרה השורשית של מצוות בעי כוונה - מה שנאמר בתורה, ומה שאני עשיתי - הם עומדים בצורה שווה והם מכוונים זה לזה. וזה נקרא כוונה. אם עשיתי דבר ויצא ממני במקרה מה שכתוב בתורה - זה לא נקרא מכוון, כי אני לא מעמיד את המעשה מצווה לדקדק בה ולציייר אותו כפי שהוא הצטייר כצורתה בתורה.

מעבר להגדרה השורשית הזו של כוונה, הרי התרי"ג מצוות מכוונים כנגד תרי"ג אברים כידוע, וכאשר האדם עושה מעשה מצווה והוא לא מכוון לאבר של המצווה הזו, זה מצווה שחסר בה כוונה. יש את התפיסה הברורה והשורשית של כוונה, שאני מכוון את המעשה מצווה לתורה, ויש תפיסה עמוקה יותר בכוונה, שאני מכוון את המצווה לאדם שעושה אותה. כל מצווה שהאדם עושה צריך שתהיה מכוונת.

'אחד המרבה ואחד הממעיט ובלבד שיכוין לבו לשמים' - ברור שזה לא נאמר במצוות של חובה אלא בדברי רשות.

עין חיים עם ביאור בלבני משכן אבנה

היכל חמישי • שער דרושי הצלם • שער הצלם, פרק ב'

לתחתון, והצלם הוא הממוצע השייך יותר לתחתון, והמלבוש הוא הממוצע השייך יותר לעליון.

בלשון אחרת והיינו הך, הלבוש הוא אפשרות של העליון לצאת ולהתגלות לתחתון, לעומת כך הצלם הוא האפשרות של המ"קבל לקבל הארה מן העליון. והיינו כי בכל השפעה יש את החלק של העליון והחלק של התחתון, נה"י הוא העליון המש"פיע לתחתון ומצדו זה נעשה ע"י הלבוש, וזו"ן הם המקבלים מן העליון ומצדם זה נעשה ע"י הצלם.

וז"ס שאמרו בזוהר חדש ש"ה דנ"ח רזא הכא לידעי מדין תנו"ע דאיהו שלימא דכלא אן אינון בב"נ אלא רזא דא בצלמינו דא איהו צולמא דב"נ מלגאו ומלבר לגאו סוכלתנו ומנדע וחכמה לבר ההוא צולמא דאזיל עלוי ומדברא ליה לב"נ בנטירא למהוי נטיר מכולא: והיינו שמבואר שיש ב' בחינות צלם, מלגאו ומ"לבר, 'לגאו' שהוא הצלם בפנים הוא התבונה והדעת והחכמה, והוא מה שנתבאר בדברינו שהוא החלק של הצלם שהוא שייך לתחתון, ו'לבר' הוא הצלם ההולך תמיד על האדם ומנהיג אותו ושומר אותו מכל משמר, והוא מה שנתבאר בדברינו שמצד העליון הצלם הוא הלבוש שהעליון משפיע דרכו לתחתון.

ונבאר ענין צלם זה מה עניינו דע כי כל בחי' הכלים והאורות הם מבחי' אותן המלכים, ויש מהן בחי' שלא נבררו, ובכל יום ויום מבריאת עולם עד ביאת משיחנו, מתבררים מהם בירורים רבים, וכשיגמרו להתברר אז יבא משיח: והוא מה שהתבאר בסו"גייט השבירה, שהז' מלכים נשברו, שהם הז' מלכויות דב"ן, וכן נפלו אחוריים מחו"ב שהם או"א, וכן נפגם נה"י אחוריים דכתר, ובעולם התיקון יצא שם מ"ה החדש וט"ס דב"ן ותיקן חלקים משם ב"ן, שמזה נבנו הפרצופים דאצילות דכל עולם ועולם, וכל אחד נטל חלקו המגיע לו. ועי"כ נצטרפו חלקי המ"ה עם חלקי הב"ן, וכל פרטות של כל עולם ועולם נבנתה מחלקי המ"ה והב"ן מאותה מדרגה, ואמנם לא הושלם בירורם של כל חלקי הב"ן, והם הרפ"ח ניצוצין שנתקנין ע"י מעשינו,

לכן נדבר לכן נדבר דרך כלל ונאמר כי הלבוש דנה"י דאמא שהוא סוד חותם ביסוד דאמא או דאבא הנה הוא סוד הצלם, ויש בו בחי' פנימים ובחי' מקיפים כי האורות והכלים ג"כ כולם פנימי ומקיף: כנ"ל שכל מדרגה ומדרגה מתחלקת לפנימי ומקיף.

והנה נר"ן כ"א יש לו צלם א' אשר מתלבש בתוכו, וזה הצלם הוא המפסיק בין הכלים לבין העצמות האור, וא"א שיתלבש הנפש או הרוח או הנשמה תוך הגוף אם לא ע"י צלם זה: בעומק הוא לפי סדר שנגל"ה שהם שורש, נשמה, גוף, לבוש, היכל, אולם הרב חילק בכללות שהצלם הוא המפסיק בין הכלי לעצמות האור.

והוא מה שנתבאר שבין כל ב' מדרגות יש בניהם ממוצע, והוא נקרא בכללות הצלם, והיינו כי אמנם יש הרבה הבחנות של צלמים ובכל מקום השם צלם נקרא על דבר אחר, אך בהגדרה כוללת כל ממוצע של אותה מדרגה דפרטות הוא נקרא צלם דאותה מדרגה, והוא כי הצלמים שורשם בקרומות ששורשן בניצוצין שהם ממוצע בין אורות לכלים, בסוד אנ"ך.

ואמנם חלק הצלם הנשאר בסוד המקיף מבחוץ הוא הנקרא חשמ"ל שהוא גימטריא מלבו"ש והבן זה: כפי שהוזכר לעיל, שלפי הסדר דכ"ל צמ"א הלבושין והצלמים נחלקים לב' מד"רגות, והוא כמו שכל דבר נחלק לפנימי ומקיף, אך בשורש הלבושין והצלמים הם שורש אחד. וכאשר הם נחלקים לב' מדרגות החלק הפנימי נקרא צלם והחלק החיצון נקרא לבוש, שהוא מקיף מבחוץ, שהוא החשמ"ל מלבו"ש.

שורש השורשים דבחינת המלבוש התבאר בתורת מהר"י סרוג, שעיקר המדרגה הראשונה המתגלה הוא עולם המלבוש, שהוא סוד התנועה והשעשוע, שמכוחם נעשו האותיות, ומאריגת האותיות נעשה מציאות המלבו"ש, ונמצא שמדרגת הממוצע בין הא"ס לנבראים היא נקראת מלבוש², והבן.

הכא נמי הצלם והמלבוש הם ממוצע בין האורות לכלים, וה' ממוצע עצמו יש בו צד השייך יותר לעליון וצד היותר שייך

^א ומבואר בשער מ"ב שער דרושי אבי"ע פ"ב. והבחינה זו מקבילה להבחינה של כ"ל צמ"א, והבן.

^ב והיינו דכביכול מחמת יציאת אור א"ס לחוץ לאשתמודעי ולגילויי מכריח מלבוש, כדוגמת אדם היוצא מחוץ לביתו שהוא מוכרח למלבוש, כי בתוך ביתו מעיקר הדיון אינו חייב מלבוש, אע"פ שעיקר צורת אדם הוא עם לבוש כמבואר בשו"ע או"ח.

^ג לפנינו דף צא ע"א.

^ד עיין לעיל שער עתיק ואריך ואו"א.

כנודע שע"י כוונת התפילות אנחנו מבררים בכל יום ויום בירור רים שלא נבררו עד הנה, וע"ז אמרו רבותינו שאין תפילה דומה לחברתה, כי כל יום ויום שונה בירורו מחבירו.

ודע כי כאשר נברר איזה בירור מעץ הדעת א"א להעשות בבחי' נפש פנימי גמור אם לא שתבא תחלה ג"פ בסוד צלם הפנימי ומי קיף הנקרא חשמ"ל ואח"כ נעשה ממנו נפש הפנימי ממש, בסוד 'הן כל אלה יפעל אל פעמים שלש עם גבר': כלומר כאשר הנפש נמצאת במקום הטו"ר, ואזי נצרך לבררה, אינה יכולה להתגלגל גל באדם אלא ע"י צלם. והוא גם כאשר האדם יוצא מהעוה"ז, אינו נכנס לעולם עליון עד שמתלבש במוצע, וכן כשנכנס לעולם דידן הוא נכנס קודם לבחינת ממוצע, והוא הנקרא ע"י בור.

נקדים ונבאר, מחמת השבירה נפלו ניצוצין ונצרך לברר את הנשמות משם, וכאשר האדם זוכה ע"י מעשיו, הוא פודה את הנפש מתוך הקליפות, וזה נקרא פדיון שבויים, וכאשר הוא פדה את הנפש הוא ממשיך לבררה ע"י מעשיו הטובים, ול- צורך כך צריכה הנפש ההיא להיוולד, ולכן צריכה צלם שהוא ממוצע, כי א"א להיוולד בלא צלם, והוא הצלם שמקבל מאביו ואמו, וכך יורד לעולם להמשיך לברר את הנפש ההיא.

יתר על כן מבאר מהרח"ו שכדי להיכנס לעולם הבירורים לתוף גוף, חוץ ממה שצריך צלם כנ"ל, נצרך בחינת ממוצע בין מקום הקליפות לבין עולם הבירורים, ולזה נצרך שיבוא ג' פעמים, בג' אנשים^ה, ואזי הוא נעשה בבחינת נפש פנימית, והצלם הזה הוא נקרא חשמ"ל.

והיינו שמהרח"ו מחבר כאן ב' סוגיות, א: סוגית הצלם שהוא בחינת ממוצע בין האורות לכלים, לגוף. ב: סוגית בחינת הממוצע שבין עולם הקליפות לבין עולם הבירורים, שהוא צלם של ג' אנשים. וג"פ הוא בבחינת 'חזקה' של הממוצע^ה, והיינו שע"ז נעשה בו קביעות. והוא כעין מה שמבואר במהר"ל שכשבנ"י יצאו ממצרים בקשו ללכת דרך שלושת ימים, והיינו כדי שיהיה להם חזקה בדרך, ג' ימים, ג' פעמים, בחינת חזקה. ונמצא כי הצלם הוא נפש הפנימי אלא שאינו מתוקנת עדיין עד ג"פ ולכן הנפש בא ומתלבש בה: אין הכוונה שהצלם הוא הנפש

וכל עבודתינו היא במדרגת הבירורים הללו, וכשיגמרו הבירור רים כבר לא יהיה תכלית למעשה האדם, ואזי עתיק יעלה את כל העולמות לא"ק, והוא שלימות ביאת משיח.

וז"ס שארז"ל עד שיכלו כל הנשמות שבגוף, וזה הגוף הוא עץ הדעת טוב ורע: הוא מה דאמר רב אסי"ה אין בין דוד בא עד שיכלו נשמות שבגוף, ופירש"י שהגוף היינו אוצר שיש בו נשמות. ומבאר הרב שהגוף הזה הוא עץ הדעת טו"ר, והיינו שהוא בבחינת כלי בערך לעץ החיים. והנשמות שמעץ הדעת טו"ר צריכים בירור של חלקי הרע שבהם, בסוד הדעת שמחבר בין הטוב לרע, וכשיושלם הכל יתגלה סוד עץ החיים, ואזי וחי לעולם.

דקליפת נוגה ששם נתערבו כולם טו"ר: כי התיקון הוא בקליפת נוגה דייקא, כי אין בכוחינו לתקן את ג' הקליפות הטמאות, אלא היא עבודת המאציל.

בין חלק אבי"ע: כלומר בי"ע, כי באצילות אין מעורב בו רע. ואמנם יש אצילות דקלקול אך התבאר ברמח"ל שאצילות דקי- לקול אינו כנגד מקום אצילות דקדושה אלא תחתיו.

ובין חלק המלאכים הנבראים בכל יום בסוד יוצר משרתים ואשר משרתיו: והיינו כי יש את המלאכים העליונים שהם מרכבה לקודשא בריך הוא, והם ארגמ"ן, אוריאל, רפאל, גבריאל, מי- כאל, נוריאל, שהם מלאכים שהם משורש יצירת הבריאה, ויש מלאכים שנבראים בכל יום ויום לפי מעשינו, והם מלאכים שהם משורש פעולת האדם, והוא סוד העושה מצוה אחת קונה לו פרקליט אחד, והוא מה שאנחנו אומרים ביוצר, 'יוצר מש- רתים ואשר משרתיו', שנעשים מפעולת האדם שהוא כביכול משרת את הבריאה נעשה ממנו מלאכים שהם משרתים.

בין נשמת בני אדם, בין שאר בריות צומחים ודומם בהמות וחיות כו' והבן זה מאד מאד: והיינו כי בחינת טו"ר מעורב בכל חלקי הבריאה כולה, הן בעולמות הגשמיים ממש והן בעולמות הרוחניים, והוא שגם עולם המלאכים והשרפים מעורב בהם ג"כ טו"ר^ה, כי בריאה רובו טוב ומיעוטו רע, יצירה מחצה על מחצה, ועשייה רובו רע ומיעוטו טוב.

ותדע' הנהגת עולם בכל יום וכל זה ע"י תפלות שבכל יום ויום:

^ה יבמות סב, ע"א.

^י ולכן יש מגידים שדוברי אמת ויש מגידים שאינם דוברי אמת, כי הם שייכים לחלקי הטו"ר שמעורב בהם רע לפי המעשים של בני האדם, ומדרגתם לפי ערך המעשים של טו"ר שעשה.

^ז איוב ל"ג.

^ח וכנודע שמהרח"ו העיד על עצמו שהוא ידע באיזה אנשים הוא התגלגל ג' פעמים, שהם המגיד משנה ועוד.

^ט ובדקות הממוצע הוא השלישי שממצע בין ב' מדרגות, ונמצא שבמהותו הוא יוצר חזקה לכל דבר. ויתר על כן בש"ס מבואר (חולין מ"ה) שיש ב' קרומות, קרום עליון וקרום תחתון, ובדברי רבותינו מבואר שהקרום עצמו נחלק לג', והיינו גולגלת דא"א, הקרום הקשה הוא דבוק לגולגלת, הקרום הרך הוא הקרום התחתון סביבות המוח, והקרום האמצעי הוא דבוק בקרום העליון, והתבאר שהקרומות הם בסוד ניצוצות בסוד ממוצע.

שהוא ז"א שיש בו ג' רמ"ח, רחם א', רחמים תרי, הרי ג' רחמים: כמבואר בגמ' שהאדם יש בו רמ"ח אברים ושס"ה גידין, והם כנגד רמ"ח מ"ע ושס"ה ל"ת, והרב מבאר כאן שיש ג' מדרגות של רמ"ח, שהם דעיבור דיניקה ודגדלות.

אולם נחדד, דהנה בעיבור הוא רק באופן של תלת גו תלת וא"כ אין בו לא מוחין ולא גופא אלא רק נה"י, וביניקה הוא רק ו"ק שאין בו רישא, ורק בגדלות שיש בו ט"ס או י"ס הוא קומה שלימה ואזי יש בו רמ"ח אברים, אלא שמ"מ יש בו רמ"ח אברים בכל מדרגה ומדרגה, כמבואר בשער מוחין דקטנות ומ"חודד בש"ש שם, שלעולם בכל מדרגה יש בה את כל המדרגות כולם, והוא כי גם בעיבור יש בו מוחין אלא שהם רק בסוד 'ראשו בין ברכיו', כלומר ראשו באיתכסיא, והיינו שיש בו רק חו"ב ואין בו דעת, כי אינו ניכר להדיא.

והרמ"ח של עיבור הוא כך, כי אחוריים דאלהים גימטריא ר', ועם ט"ו אותיותיהן ועם כולל גימטריא רי"ו¹, ובכח שם זה נאמר בפ' רעה וחילו ירה"י ביים, ותוסיף ל"ב נתיבות שהם כולם אלהים² יהיה כולם רמ"ח: והיינו כי בעיבור שהוא הקטנות, הוא כולו במדרגת שמות אלה"ים, ולכן הרמ"ח המתגלים בעיבור הם רמ"ח דאלה"ים.

והרמ"ח של קטנות: כלומר מדרגת היניקה שהיא ג"כ מדרגת הקטנות בערך למדרגת הגדלות, אולם היא קטנות גבוה יותר ממדרגת הקטנות דעיבור³.

הוא ס"ג, וי' אותיות⁴, הרי ע"ג, ומ"ה" וכו"ו" ע"א, וב"ן ברבוע באחורים פשוטים, ג"פ ע"ב"ב הרי רי"ו, ועם ל"ב נתיבות שהם ל"ב אלקים, הרי רמ"ח: ואינו מדין השם אלה"ים עצמו כמדרגת העיבור, אלא מדין השם ס"ג מ"ה וב"ן.

כלומר במדרגת העיבור הרמ"ח במדרגה שההוא כולו רק שמות אלה"ים, לעומת כך מדרגת היניקה הוא גבוה יותר, ואולם הם ג"כ יונקים מל"ב שמות אלה"ים, אך כל יסוד מדרגת

הפנימי, אלא כוונת הדבר שהנפש הפנימי מתלבש בצלם כדי להיכנס כאן לעוה"ז, עולם הברורים, ואינה מתקנת אלא עד ג"פ.

ואחר כך [תזכה] הנפש זוכה אז לרוח ונשמה נתקנת בפעם א' ואם לאו עד ג"פ כנודע ואין פה מקום ביאורם: והיינו אחרי שבאה תחילה לעולם ג"פ והתלכשה בצלם של ג' אנשים, היא יכולה לזכות לרוח ואח"כ לנשמה בפעם אחת. אולם לזה נצרך מסירות נפש, ומי שאינו מוסר נפשו הוא מוכרח למות ולחזור ולהתגלגל שוב, ואזי יזכה לרוח ואם עדיין לא מסר נפשו הוא שוב ימות ויחזור ואזי יזכה לנשמה⁵.

ולכן פעמים שאדם נמצא במקום של סכנת חיים, ואזי מתער-רר בו נקודת מיתה, ואם הוא מוסר נפשו אז אינו נצרך למות בפועל, כי אזי הוא זוכה למדרגה עליונה יותר בלא שיצטרך למות, אך אם אינו מוסר נפשו אז הוא צריך למות בפועל, כי אינו יכול להשיג יותר בגילגול הזה כי לא מסר נפשו, ולכן חוזר שוב בגילגול אחד, כדי לקבל בחינת עליונה יותר, והבן.

כלומר יש את הג"פ שנצרך לכל אחד להיכנס כאן לעולם הבי-רורים כדי לקבל נפש פנימי והם הג' צלמים של ג' אנשים, ויש את הבחינה שהוא זוכה לקבל רוח ונשמה אחרי שהיה בג' צלמים הנ"ל, ואז הוא יכול לזכות בפעם לרוח ונשמה אם מוסר נפשו, ואם לאו הוא נצרך למות ולשוב בגלגול. ואם קלקל ניתן לו לחזור בגלגול ג"פ על מנת לתקן, והוא דווקא ג' פעמים, כי אזי הוחזק בקילקולו כשור המועד⁶, אבל אח"כ אין האדם חוזר בגלגול כפשוטו, ויש כמה אופנים שיש אפשרות כמו עיבור נשמה אבל לא בגילגול גמור אלא רק עד ג' פעמים.

ואמנם בדרך כלל מהרח"ו מביא את הפסוק 'הן כל אלה יפעל אל פעמים שלש עם גבר' על הבחינה שהאדם יש לו ג"פ אפ-שרות לתקן ע"י שיתגלגל, ולא קאי על החלק הראשון שנצרך לכל אדם לבוא לעולם ג"פ כדי לקבל נפש פנימי.

מ"ק, דע כי יש רמ"ח אברים בעיבור ורמ"ח ביניקה ורמ"ח אברים בגדלות, והם סוד ג' מיני רמ"ח וז"ס רחם רחמים לראש גבר,

¹ כלומר יש את הג"פ שנצרך לכל אחד להיכנס כאן לעולם הברורים כדי לקבל נפש פנימי והם הג' צלמים של ג' אנשים, ויש את הבחינה שהוא זוכה לקבל רוח ונשמה אחרי שהיה בג' צלמים הנ"ל, ואז הוא יכול לזכות בפעם אחת לרוח ונשמה אם מוסר נפשו, ואם לאו הוא נצרך למות ולשוב בגלגול.

² יש פעמים שהוא תיקון חלק, ואזי החלק שתיקן עולה לעולמות עליונים והחלק שלא תוקן חוזר ומתגלגל וגם הוא רק עד ג"פ, והדברים ארוכים ורחבים.

³ ג"פ ע"ב כנודע הם גימט' גבורה.

⁴ בסוד גבורה כי יר"ה רי"ו ע"ה.

⁵ והיינו נתיבות חכמה שהם שמות אלה"ים שנאמרו בראשית התורה, והם סוד אלה"ים שמתגלים בבניה.

⁶ כי אפילו גדלות ראשון היא קטנות בערך לגדלות שני, והבן.

⁷ אותיות המילוי.

⁸ שם מ"ה.

⁹ הו"ה פשוטה.

¹⁰ ע"ג, ע"א, ע"ב.

הרש"ש בתחילת שער זה כי שער זה אין לו קשר וכולו חתיכות של עניינים, ונבאר בקצרה.

והיינו כי מוחין דז"א באים מזיווג דאו"א, והרב מיירי הכא בכ" ניסת מוחין דמצד אימא, אולם מאבא נמשך ב' טיפות, טיפה א' היא חכמה ויורדת ליסוד אבא, וטיפה א' היא עיטרא דחס" דים ויורדת לעטרת יסוד אבא, ומאימא ג"כ נמשך ב' טיפות, טיפה א' היא בינה ויורדת ליסוד אמא, וטיפה א' עיטרא דג' בורות ויורדת לעטרת יסוד אימא, ואח"כ נעשה החלפות, בין קו ימין לקו שמאל, וטיפת מוח החכמה דאבא כלומר בינה דאבא שהוא קו שמאל דאבא מתלבש בנצח דאמא, קו ימין דאמא, וטיפת מוח בינה מתלבש בהוד דאמא, ועיטרא דחו"ג במלכות אמא, וחכמה שהיא בנצח דאמא נעשה חכמה דז"א, ובינה שהיא בהוד דאימא היא בינה דז"א, ועטרא דחו"ג היא דעת דז"א.

וז"ס ש' של תפילין דג' רישין נגד נה"י דאמא: והיינו ג' מוחין, ימין שמאל ואמצע, כי המלכות היא קו אמצע ופעמים היא נוטה לשמאל, וע"ד כלל לא נאמר מדרגת קו ימין במלכות. והיינו כי המלכות היא עטרת יסוד דדוכרא, והיא חלק מן היסוד^כ, ולכן הוא נעשה דעת דז"א.

ושל ד' רישין כזה, נגד ד' מוחין שהם יושר ומקיף דאבא ויושר ומקיף דאמא: והם ב' הבחנות איך לכתוב שי"ן עם ג' רישין או ד' רישין, וכשהן ד' היינו כי בשורש הם יושר ומקיף דאבא ודאימא, ובהתפשטות הם ה"ח וה"ג בדעת דז"א שהם ב' מוחין. והיינו קודם התלבשותן, אבל ברדתן ליסוד הוא מחברן למוח אחד.

היניקה הוא משם הוי"ה, שהוא שם ס"ג, מ"ה, וב"ן.

ואמת שבהגדרה כוללת המוחין בין דעיבור בין דיניקה הכלים הם שמות אלה"ים, והמוחין עצמן הם הוי"ו"ת, לעומת המוחין דגדלות בין הכלים בין האורות הם הוי"ו"ת, אולם ביחס לסוגית הרמ"ח אברים, במדרגת היניקה הם שמות אלה"ים שכבר יונ"קים מהאורות שהם הוי"ו"ת, ולא רק מהכלים שהם דאלה"ים.

והיינו כי במדרגת היניקה הוא צירוף של האורות והכלים, האורות שהם ס"ג מ"ה וב"ן והכלים הם ל"ב נתיבות חכמה שהם שמות אלה"ים.

והרמ"ח דגדלות, הם ע"ב ס"ג מ"ה ב"ן גימטריא רל"ב, וי"ז אותיות שבד' שמות הנ"ל בהיותן פשוטים הרי רמ"ח: כאן אין צירוף של שמות אלה"ים, כי במדרגת הגדלות גם הכלים הם שמות הוי"ה, שם ע"ב ס"ג מ"ה וב"ן, וכן האותיות עצמן של ד' שמות הוי"ה פשוטים, והבן.

עיין בש"ש^כ ויש עוד בחינת רמ"ח וזה לא נזכר כאן בדברי רבינו, והוא בק"ש שעל המטה, ע"ב ס"ג וי' אותיותיו, מ"ה וכ"ו, ומספר יה"א, נמצא רמ"ח^כ, והוא גדלות ראשון ומה שהזכיר מהרח"ו כאן הוא גדלות שני, וזו סוגיה רחבה והיא תתבאר אי"ה בשיעורים על ספר שער הכוונות. והוא כי אין רק ג' מד"רגות עי"מ, אלא יש מוחין דגדלות ראשון ומוחין שגדלות שני, וכן בעיבור יש עיבור ראשון ועיבור שני, אולם עיבור שני הוא במדרגת היניקה, ולכן לא הוזכר יניקה שניה כבמוחין וכבעיבור, כי בגדלות שני הוא מתחיל ממדרגת היניקה, והבן.

מ"ב. ענין המוחין דז"א איך נכנסו בנה"י דאמא הוא כך, כי יסוד אבא נכנס בנצח אמא, ויסוד דאמא נכנס בהוד שלה עצמה, וב' המלכיות שהם מלכות דאבא ומלכות דאמא שניהן נכנסו במלכות דאמא, (נ"א ומלכות דאבא נכנס במלכות דאמא), ואז נצח דאמא נעשה חכמה דז"א והוד אמא בינה דז"א ומלכות דאמא דעת דז"א: עיין ביפ"ש וברש"ש, שביארו בהרחבה, וענין זה הוא נגזר מסוגיות אחרות שהתבארו במקומן, וכפי שכתב

^כ כלומר י"ו אותיות של ד' הוי"ו"ת פשוטים דע"ב ס"ג מ"ה ב"ן.

^{כא} אמצע ד"ה 'והנה'.

^{כב} הם רמ"ב, והם ו' חלקים נמצא רמ"ח.

^{כג} ובנוק' התחתונה עטרת היסוד הוא בחינת הבשר תפוח, והנקב הוא היסוד עצמו.

קונטרס עתיק

עתיק - עונג

בליקוטי תורה (שה"ש, מח ע"א) וז"ל, בחינת עתיק, כי התענוג של הדבר נעתק מכל ורק במהותו עצמותו יש התענוג מן הדבר, עכ"ל. וכן כי על מנת להתענג תענוג שלם, נצרך להעתיק עצמו מן הכל, זולת הדבר שמתענג בו, והבן.

והנה, מהות התענוג בעתיק, יש בו ב' הבחנות. א. עתיק לעצמו. ב. ע"י התלבשותו באריך. התפשטותו בעצמו, הוא כח הרוח שבעתיק שמתנועע, נע ג-ג, זהו עונג, שמתנועע וחוזר ומתנועע וחוזר ומתנועע, וזהו תענוג מעצם התנועה לצדדים. וזהו אש דרוח, לעומת תנועת המשכה של אריך, מים דרוח, וכדלהלן.

ב. ע"י התלבשותו באריך, וכמ"ש בליקוטי תורה (חב"ד, ויקרא, הוספות נד, ע"ב) וז"ל, מקור התענוגים, ונקרא עתיק יומין מלמעלה מהחכמה, והחכמה נקראת עדן, שמקבל הארה ממקור התענוגים ע"ד כעדן מקדם. ופירוש מקור התענוגים שאין התענוג מדבר שחוץ ממנו, (אלא) התענוג מתפשט באריכות, וזהו אריך אנפין, עכ"ל. ועיי"ש שלח, מט ע"ד. ועיין דרך מצוותיך, (מצות וידוי לט ע"א), עתיק מלשון המשכה והעתקה מספר לספר, שאינו נעתק וכלה מן הראשון, אלא זו העתקה של המשכה מן הראשון.

ושורש עתיק במלכות דא"ק, עפר. ועצם התענוג בעתיק - רוח. וזה שאמרו נחת רוח לפני שאמרתי ונעשית רצוני, נחת - עפר - רוח, והיינו שהרוח נח בעפר, והבן.

כתב בטל אורות (גוף הספר, פ"א, אות יא), וז"ל, שכל הבחינות המתגלים בהגוף ע"י הנפש, מקורם הוא הרצון שרוצה בזה שיתגלה, והסיבה להרצון הוא בעונג אשר נקשרה בהנפש. ואלו שתי הבחינות, העונג והרצון, שם בחינת כתר בשתי בחינותיו (הנקראים בפי המקובלים עתיק ואריך. עתיק - עונג, אריך - רצון). והכתר הוא הממוצע בין הנפש שאינה נתפס בהגוף כי אינה בבחינת מקום גשמי, ובין האורות הנתפסים בהגוף. והעונג הוא הבחינה האחרונה הנמשך מעצם הנפש, ר"ל שכל הנפש נמשכת אחריו, והרצון הוא השורש להאורות והכוחות אשר מתפשטים בהגוף, כי בלי רצון לא נעשה שום דבר, עיי"ש בהרחבה. [ויסוד זה נתבאר בתורת חב"ד במקומות רבים. לדוגמא, עיין תורה אור, לך לך יא ע"ב. ויחי, מו ע"ג, מח ע"א. ופעמים כתב שנגלה בחכמה, ופעמים כתב שנגלה בבינה, עיי"ש. ובחכמה נגלה תענוג, אהבה כמים, ובבינה נגלה תענוג, אהבה כאש.]

וייש לידע, שלעולם הנפש בנויה מלשמה ושלא לשמה. שלא לשמה - תענוג, וכלשון חז"ל בספר יצירה, אין בטוב למעלה מעונג, ואין ברע למטה מנגע. לשמה רצון פשוט בלתי טעם כלל. ורצון פשוט בלתי תענוג כלל, זהו עצמות רצון הנפש, והוא ניצוץ בורא בנברא שלמעלה מעתיק ואריך. כי כמו שנתבאר, עתיק - תענוג. ואריך - רצון. והרצון נמשך אחר העונג, אריך נמשך אחר עתיק, אולם יש רצון עליון יותר מופשט מן העונג, ודוק הייטב הייטב*. וזהו פנימיות עתיק, והיינו חיצוניותו תענוג, פנימיותו רצון פשוט, וכמ"ש בחיים וחסד (פסח, אות תקנה) וז"ל, שהבן צריך להעתיק א"ע מעצמיותו להתקשר עם האב אף בלא תענוג, ואצל הקב"ה יש ג"כ מדה זו שנקרא עתיק, וזהו שאיתא, מה תצעק אלי, בעתיקא תליא מלתא, פי' שצריך להעתיק עצמו מעצמיותו (תענוג) ולהתקשר לקב"ה (בלא תענוג), וכו', נקרא עתיק, שהוא נעתק מעצמיותו ומקושר בהקב"ה, עכ"ל. אולם במדרגת עתיק שיש תענוג, נקרא עתיק כמ"ש

* [לכאורה לא נתפס עתיק כ"לא לשמה" - יש רצון של האדם, רצון פרטי להגיע למטרה שהוא קובע, ויש רצון טבעי. הקב"ה יצר שהתנועה אחרי הרצון הטבעי ג"כ נותן הנאה, וזהו שכרו. אבל האדם לא ישיג את זה אלא אם יבטל את רצונו לקחת הנאה, ויסכים לחיות לפי טבעו, וסוף ההנאה לבא - ממילא...]: זהו יסוד של האבני נזר, שלא יכוון להנאה אלא בא ממילא, ובודאי שכוונתו הוא שאם מכוון לה זה שלא לשמה. כל מה שנאמר שם זהו חיצוניות עתיק, אולם פנימיות עתיק נעתק לגמרי מן כוונה להנאה, ובדקות נעתק מכוונה לעצמו כלל, כי זה מהות עתיק, העתקה מעצמו.

קול הלשון

073.295.1245 ♦ 605-313-6660 2 » 4 » 12

1

בלבבי משכן אבנה
חלק א-ט

2

ארבעת היסודות

3

סדרת "דע את"

4

התבודדות

5

תפילה

6

ספרי קודש

7

דרשות

8

פרשת השבוע

9

מועדי השנה

10 « תורה, גמרא ושולחן ערוך

11 « אנציקלופדיית בלבבי משכן אבנה

12 « אוצר אותיות

13 « ליקוט צורת אדם ועבודתו

לאזנה לשיעורי שמע

במערכת קול הלשון לחייג לטל'

ישראל: 073-295-1245 ♦ 605-313-6660 USA

ומקיימים: כוכבית [*] סולמית [#] - [מספר שיעור] ->

סולמית [#]

בס"ד

הודעה חשובה

מראש חודש אלול הבעל"ט

יהיה ניתן לשאול
את מו"ר הרב שליט"א
שאלות אישיות

ברחוב הרב בלוי 33 ירושלים

מדי יום שלישי
בתום שיעור עץ חיים
(מבערך 21:40) עד 23:00

אולם נדרש לקבוע תור מראש
לקביעת תור נא להתקשר
לטלפון המערכת – 052-763-8588

זולת ממועד זה
לא יהיה ניתן כלל לשאול את
מו"ר הרב שליט"א שאלות

בתקווה להבנה

רכישת ספרי הרב:
ספרי אברמוביץ'
משלוח ברחבי העולם
03.578.2270
USA-718.871.8652

כל החומר
[זולת תורת הרמז]
שמופיע בגיליונות
מידי שבוע
יוצא לאור לראשונה

קו ישיר לשמיעת
שיעורי מורנו הרב שליט"א
ב'קול הלשון':
ישראל 073.295.1245
USA 605.313.6660

לקבלת העלון בדוא"ל,
יש לשלוח בקשה לכתובת:
bilvavi231@gmail.com
לקבלת העלון בפקס,
יש לשלוח בקשה
לפקס המערכת:
03-5480529

© כל הזכויות שמורות
מערכת 'בלבבי משכן אבנה'
טלפון: 052.763.8588
פקס: 03-5480529
bilvavi231@gmail.com